

## Littérature hébraïque et générale

Conformément à la réforme  
pour un apprentissage enrichissant

Pour nouveaux immigrants

en écoles religieuses

## ספרות עברית וכללית

על פי תכנית הרפורמה ללמידה

משמעותית

לעולים חדשים

לבתי ספר דתיים

### Instructions au candidat

א. Durée de l'examen : une heure et demie.

ב. Structure du questionnaire et barème de notation :

Ce questionnaire comporte deux parties.

Première partie — Prose (conte des Sages  
[מעשה חכמים], nouvelle),  
drame et monodrame.  
(2 × 30) — 60 points

Deuxième partie — Poésie (*piyout* et poésie  
médiévale, poésie hébraïque  
du XX<sup>e</sup> siècle)  
(2 × 20) — 40 points  
Total — 100 points

ג. Matériel auxiliaire autorisé :

- (1) Liste imprimée des oeuvres étudiées en classe.
- (2) Dictionnaire hébreu-langue étrangère / langue étrangère-hébreu, selon le choix du candidat.

ד. Instructions supplémentaires :

- (1) Il est obligatoire de joindre au cahier d'examen la liste imprimée des oeuvres étudiées en classe.
- (2) N'illustrez pas plusieurs de vos réponses par des exemples tirés d'une même oeuvre.

Tout ce que vous voulez écrire en tant que brouillon (plans, calculs, etc...), doit être écrit dans votre cahier d'examen uniquement, sur des pages séparées. Indiquez "טייטש" en haut de chaque page de brouillon. Écrire des notes de brouillon sur d'autres feuilles que celles du cahier d'examen, risque d'entraîner votre disqualification !

### הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שעה וחצי.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה:

בשאלון זה שני פרקים.  
פרק ראשון — סיפורת (מעשה חכמים,  
סיפור קצר), דרמה ומונודרמה.  
(2×30) — 60 נקודות  
פרק שני — שירה (פיוט ושירת ימי  
הביניים, השירה העברית  
במאה ה-20)  
(2×20) — 40 נקודות  
סה"כ — 100 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש:

- (1) רשימה מודפסת של היצירות שנלמדו בכיתה.
- (2) מילון עברי-לועזי / לועזי-עברי,  
לפי בחירת התלמיד.

ד. הוראות מיוחדות:

- (1) חובה לצרף למחברת הבחינה את הרשימה המודפסת של היצירות שנלמדו בכיתה.
- (2) אין להדגים בתשובות שונות על פי אותה יצירה.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב בטייטש (ראשי פרקים, חישובים וכדומה). רשום "טייטש" בראש כל עמוד טייטש. רישום טייטש כלשהו על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

Bonne chance!

בהצלחה!

## Questions

### Première partie – Prose (conte des Sages [מעשה חכמים], nouvelle), drame et monodrame (60 points)

Répondez à deux questions parmi les questions 1 à 12 (30 points par question).

#### Conte des Sages [מעשה חכמים]

1. Lisez le conte des Sages "מר עוקבא" ci-dessous, puis répondez à la question qui suit.

1 מר עוקבא — הָיָה עָנִי בְּשִׁכּוֹנָתוֹ,  
וְהָיָה רָגִיל כָּל יוֹם לְזֶרֶק לוֹ אֲרָבָעָה זְוִיִּים בְּצִנּוֹר הַדָּלֶת.  
פָּעַם אַחַת אָמַר [הָעֵנִי]: אֵלֶּךְ וְאַרְאֶה מִי עוֹשֶׂה עִמִּי מִוֶּכָּה זֶה.  
אוֹתוֹ הַיּוֹם שָׁהָה מֶר עוֹקְבָא בְּבֵית הַמְדָּרֶשׁ הַרְבֵּה, וְהִלְכָה אִשְׁתּוֹ עִמּוֹ.  
5 כִּיּוֹן שָׁרְאָה אוֹתָם הָעֵנִי שָׁהָטוּ עֵצָמָם לְדָלֶת — יָצָא אַחֲרֵיהֶם.  
בָּרָחוּ וּנְכָנְסוּ שְׁנֵיהֶם לְתִנּוֹר גָּרוֹף.  
נָכוּוּ רָגְלָיו שֶׁל מֶר עוֹקְבָא.  
אָמְרָה לוֹ אִשְׁתּוֹ: תֵּן אֶת רָגְלֶיךָ עַל רָגְלִי.  
חִלְשָׁה דַּעַתּוֹ.  
10 אָמְרָה לוֹ: אֲנִי מְצוּיָה בְּתוֹךְ הַבַּיִת וְהִנָּאתִי קְרוּבָה [לְעֵנִיִּים].

Choisissez deux des lieux mentionnés dans le conte des Sages "מר עוקבא",  
puis expliquez leur rôle dans l'élaboration de l'idée centrale de ce conte.

**Attention: n'utilisez pas la même œuvre pour illustrer vos différentes réponses.**

#### Nouvelle

2. אהרן מגד / "יד ושם"

Dans l'extrait ci-dessous figurent les paroles que le grand père Ziskind  
[סבא זיסקינד] adresse à Yéhouda [יהודה] lorsqu'ils se disputent.

Lisez l'extrait, puis répondez à la question qui suit.

"אומר לך מהו קשר" — אמר סבא זיסקינד במתינות — "קשר הרי זה זיכרון. [...]"

Donnez une interprétation des paroles du grand-père Ziskind, puis expliquez  
comment ses propos reflètent sa position dans le conflit principal de  
l'histoire.

Y a-t-il dans cette histoire une solution au conflit ? Expliquez votre réponse  
et illustrez-la à l'aide d'exemple/s.

3. גי דה־מופסאן / "המחרוזת"

Expliquez les causes de la souffrance que Mathilde Loisel [מתילדה לזיל] endure au cours de sa vie.

Dans votre réponse, traitez des causes liées à son caractère ainsi que des causes liées aux valeurs de la société dans laquelle elle vit.

4. "ou une autre nouvelle" ou גי דה־מופסאן / "המחרוזת" ou אהרן מגד / "יד ושם"

Une nouvelle se focalise généralement sur un élément principal de l'histoire et le met en valeur (des éléments tels qu'un personnage, un événement, un conflit, un symbole).

Décrivez l'élément principal sur lequel la nouvelle que vous avez étudiée se focalise, puis expliquez ce que cet élément nous enseigne sur la nature humaine.

**Drame**

5. לאה גולדברג / "בעלת הארמון"

Dans l'extrait ci-dessous figurent les propos que Dora adresse à Lena.

Lisez l'extrait, puis répondez aux deux sous-questions א et ב qui suivent.

אנחנו באנו מארץ ישראל — מר זאנד ואני — ואני פגשתי כאן הרבה אנשים צעירים, אשר בלבם עוד הפחד מפני המלחמה. אבל עכשיו אין הם מפחדים עוד. הם יוצאים החוצה, והולכים לכל מקום, לטייל, לתאטרון, לקולנוע... [...]

א. D'après ces propos, de quelle manière Dora essaye-t-elle de convaincre Lena de quitter le château ? (10 points)

ב. Quels sont les arguments de Lena pour et contre le fait de quitter le château ? Que décide-t-elle de faire ?

Expliquez et illustrez vos propos à l'aide d'exemple/s. (20 points)

6. בן-ציון תומר / "ילדי הצל"

Répondez aux deux sous-questions א et ב.

א. Décrivez la relation que Yoram et Doubi entretiennent, puis expliquez ce que cette relation nous enseigne sur chacun d'entre eux. (15 points)

ב. L'attitude de Nourit envers Yoram est différente de celle de Doubi envers les nouveaux immigrants. Expliquez et illustrez cette affirmation à l'aide d'exemple/s. (15 points)

7. סופוקלס / "אנטיגונה"

Une tragédie se caractérise par le passage du héros tragique, de la réussite à l'échec. Expliquez et illustrez cette affirmation en vous fondant sur le personnage de Créon [קראון] .

8. הנריק איבסן / "בית בובות"

Le personnage de Nora change et évolue tout au long de l'intrigue de la pièce, tandis que le personnage de Helmer n'évolue pas et ne change pas. Expliquez et illustrez cette affirmation à l'aide d'exemple/s.

9. הנריק איבסן / "אויב העם"

Répondez aux deux sous-questions א et ב .

À la fin de la pièce, Dr. Stockmann prend un grand nombre de décisions.

א. Détaillez deux de ces décisions, puis expliquez de quelle manière elles sont liées au fait qu'il soit "l'ennemi du peuple" ["אויב העם"] .  
(17 points)

ב. Qu'est-ce que les décisions de Dr. Stockmann nous enseignent sur sa situation? Expliquez et illustrez vos propos à l'aide d'exemple/s.  
(13 points)

10. פרידריך דירמנט / "ביקור הגברת הזקנה"

La quête de l'argent est le moteur de l'intrigue de cette pièce.

Expliquez cette affirmation, puis illustrez-la en vous appuyant sur le comportement de Claire et sur le comportement de deux autres personnages de la pièce.

## Monodrame

11. איציק ויינגרטן / "לרקוד עם אבא"

Dans l'extrait ci-dessous figurent les propos qu'un père adresse à son fils.

Lisez l'extrait, puis répondez aux deux sous-questions א et ב qui suivent.

פתאום אבא צעק: "מספיק, שמעתי מה שאמרת! הגיע הזמן שתהיה קצת עם עצמך. אתה לא יכול לקרוא, אתה לא יכול לכתוב. אז תשיר. תצייר. תמצא כבר מה לעשות. מספיק לבוא אתי כל הזמן לכל מקום. מה יהיה כשאני לא אהיה? מה תעשה אז?"

א. Expliquez ce que les propos du père nous apprennent sur les relations qu'entretiennent le père et son fils. (12 points)

ב. Cet extrait est-il représentatif des relations entre le père et son fils tout au long de la pièce ?

Justifiez votre réponse et illustrez-la à l'aide d'exemple/s. (18 points)

12. נאוה סמל / "אחת זקנה"

Hanna parle de Mozart aux élèves de la classe.

Exposez l'histoire que Hanna raconte sur Mozart, puis expliquez le lien entre l'histoire de Mozart et l'idée centrale du monodrame "אחת זקנה".

## Deuxième partie – Poésie (*Piyout* et poésie médiévale, poésie hébraïque du XX<sup>e</sup> siècle) (40 points)

Répondez à deux questions parmi les questions 13 à 19 (20 points par question; 40 points au total).

### *Piyout* [פיוט]

13. Lisez le *piyout* ci-dessous, puis répondez à la question qui suit.

יָדִיד נֶפֶשׁ / ר' אלעזר אזיכרי

יָדִיד נֶפֶשׁ אֵב הַרְחָמוֹ, מְשׁוֹךְ עֲבָדְךָ אֶל רְצוֹנְךָ,  
יְרוּץ עֲבָדְךָ כְּמוֹ אֵיל, לְשִׁתְּחֻנָּה מִוֶּל הַדָּרֶךְ,  
כִּי יַעֲרֹב לוֹ יְדִידוֹתֶיךָ מִנֶּפֶת צוּף וְכָל טַעַם.

הַדּוֹר, נָאָה, זִיו הָעוֹלָם, נֶפֶשׁ חֹלֶת אֶהְבֶּתְךָ;  
אֲנִי אֵל נָא רַפָּא נָא לָהּ בְּהִרְאוֹת לָהּ נֶעַם זִינְךָ;  
אֲזִי תִתְחַזֵּק וְתִתְרַפָּא וְהִיְתָה לָהּ שְׂמֵחַת עוֹלָם.

וְתִיק יִהְיוּ רַחֲמֶיךָ וְחוּס נָא עַל בֶּן אוֹהֶבְךָ,  
כִּי זֶה כְּמָה נִכְסֶיךָ נִכְסֶיךָ לְרִאוֹת בְּתַפְאֲרַת עֲזֻךְ,  
אֲנִי אֵל, מִחֲמַד לְבִי, חוֹשֶׁה נָא, וְאֵל תִּתְעַלֵּם.

הַגִּלָּה נָא וּפְרֹשׁ, חֲבִיב, עָלִי אֶת סִבַּת שְׁלוֹמְךָ,  
תֵּאִיר אֶרֶץ מִכְבוֹדְךָ, נְגִילָה וְנִשְׁמָחָה בְּךָ.  
מִהֵר, אֲהוּב, כִּי בֵּא מוֹעֵד, וְחַנּוּנִי כִימֵי עוֹלָם.

La deuxième strophe du *piyout* contient des figures de style [ציורי לשון] liées à la maladie et à la guérison.

Expliquez le lien entre ces figures de style et l'idée principale de ce *piyout*.

### **Poésie médiévale [שירת ימי הביניים]**

14. Lisez le poème ci-dessous, puis répondez à la question qui suit.

**יִדְעַתִּנִּי בְּטָרָם תְּצַרְנִי / ר' יהודה הלוי**

יִדְעַתִּנִּי בְּטָרָם תְּצַרְנִי, / וְכָל עוֹד רוֹחֶה בִּי – תְּצַרְנִי.  
הֵי־שׁ לִי מֵעַמָּד, אִם תִּהְדָּפְנִי, / וְאִם לִי מִהֶלֶף, אִם תְּעַצְרִנִּי?  
וְמָה אָמַר? – וּמַחֲשָׁבִי בִידֶּךָ! / וְמָה אוֹכַל עֲשֶׂה עַד תַּעֲזֹרְנִי?  
דְּרָשְׁתִּיךָ בְּעֵת רָצוֹן – עֲנֵנִי / וְכִצְנָה רְצוֹנִי תַעֲטֹרְנִי,  
תִּקְיַמְנִי לְשַׁחַר אֶת דְּבִירְךָ / וְאֶת שְׁמֶךָ לְבִירְךָ עוֹרְרִנִּי!

Expliquez deux des parallélismes [תקבולות] qui figurent dans ce poème, puis écrivez comment chacun d'eux souligne l'idée principale du poème.

15. Lisez le poème ci-dessous, puis répondez à la question qui suit.

**שְׁפַל רוּחַ / ר' שלמה אבן-גבירול**

שְׁפַל-רוּחַ, שְׁפַל-בֶּרֶךְ וְקוֹמָה, / אֶקְדָּמְךָ בָּרַב פֶּחַד וְאִימָה.  
לְפָנֶיךָ אֲנִי נֹחֵשֵׁב בְּעֵינִי / כְּתוֹלַעַת קִטְנָה בְּאֶדְמָה.  
מְלֹא עוֹלָם, אֲשֶׁר אֵין קֶץ לְגִדְלוֹ, / הִכְמוּנִי יְהִלְלֶךָ, וּבִמָּה?  
הַדָּרֶךְ לֹא יְכִילוֹן מְלֶאכִי-רוּם – / וְעַל אַחַת אֲנִי כְּמָה וְכְמָה!  
אֲשַׁחַר אֶל בְּרָאשִׁית רַעְיוֹנִי / אֲשֶׁר לְשִׁמּוֹ תְהַלֵּל כָּל נִשְׁמָה.

Expliquez la dernière strophe du poème, puis écrivez de quelle manière le poème est intégré à la prière à laquelle il fait allusion.

**La poésie hébraïque du XX<sup>e</sup> siècle [השירה העברית במאה ה' 20]**

Eretz, Israël et Jérusalem [ארץ-ישראל וירושלים]

**16.** Lisez le poème ci-dessous, puis répondez à la question qui suit.

**אֶרֶן / לאה גולדברג**

כָּאֵן לֹא אֲשַׁמַּע אֶת קוֹל הַקּוֹקֵיָה.  
כָּאֵן לֹא יִחַבֵּשׁ הָעֵץ מִצְנַפֶּת שְׁלֵג,  
אֲבָל בְּצֵל הָאֲרָנִים הָאֵלֶּה  
כָּל יְלֻדוֹתַי שֶׁקָּמָה לְתַחֲתֶיהָ.

צִלְצוֹל הַמְחֻטִּים: הִיָּה הִיָּה —  
אֶקְרָא מוֹלָדֹת לְמֶרְחֵב־הַשְּׁלֵג,  
לְקֶרֶח יִרְקַרְק כּוֹבֵל־הַפֶּלֶג,  
לְלִשׁוֹן הַשִּׁיר בְּאֶרֶץ נִכְרִיָּה.

אוֹלֵי רֶק צִפְרֵי־מַסַּע יוֹדְעוֹת —  
כְּשֶׁהֵן תְּלִיּוֹת בֵּין אֶרֶץ וְשָׁמַיִם —  
אֶת זֶה הַכָּאֵב שֶׁל שְׁתֵּי הַמּוֹלָדוֹת.

אֶתְכֶם אֲנִי נִשְׁתַּלְתִּי פַעַמִּים,  
אֶתְכֶם אֲנִי צִמַּחְתִּי, אֲרָנִים,  
וְשָׁרְשֵׁי בְשָׁנֵי נּוֹפִים שׁוֹנִים.

L'identification de la poétesse aux pins construit le sens du poème.

Expliquez et illustrez cette affirmation au moyen d'exemple/s.

Poèmes dans l'ombre de la Shoah [שירים בצל השואה]

17. Lisez le poème ci-dessous, puis répondez à la question qui suit.

**נצול / לאה איני**

אָבי מתקשר למספר הצלוב לו על זרוע  
ומקשיב-מקשיב בדרוך.  
באזן השמאלית אינו מקשיב  
זכר לסטיקה מכפול של אס.אס.  
באזן הווא הוא שומע  
שומע במחריש  
אך את האזן הבריאה הוא עושה פאפרכסת  
לסיוטים שבאים לו  
מדורה, מבוינה, מאושניץ  
בקרונות  
אבי צורח אחת לשבוע פאומר -  
שלומי טוב  
ואחר כך הוא הופך את ראשו על הכר הרטוב  
ונרדם על צדו הימני  
נותן את אָזנו המתה לבבאי  
בבאי המהלך על בהונות.

Le poème se termine par ces vers :

נותן את אָזנו המתה לבבאי  
בבאי המהלך על בהונות.

D'après ces vers, expliquez l'influence qu'a eu l'expérience de la Shoah sur la relation entre le père et sa fille.



Le couple et l'amour [זוגיות ואהבה]

18. Lisez le poème ci-dessous, puis répondez à la question qui suit.

**שְׁלוֹמִי / זלדה**

שְׁלוֹמִי קָשׁוּר בְּחוּט  
אֶל שְׁלוֹמִי.

Strophe 1

וְהַחַיִּים הָאֵהוּבִים  
וְתַקּוּפוֹת הַשָּׁנָה הַנִּפְלְאוֹת  
עִם אוֹצֵר הַרְיָחוֹת, הַפְּרָחִים,  
הַפָּרִי, הָעֵלִים וְהַרְיוֹחוֹת,  
וְעִם הָעֶרְפֶּל וְהַמָּטָר,  
הַשֶּׁלֶג הַפְּתָאמִי  
וְהַטֵּל,  
תְּלִיִּים עַל חוּט הַכְּמִיָּה.

Strophe 2

אֲנִי וְאַתָּה וְהַשְּׁבֶת.  
אֲנִי וְאַתָּה וְחַיִּינִי  
בְּגִלְגֹּל הַקֹּדֶם.  
אֲנִי וְאַתָּה  
וְהַשֶּׁקֶר.  
וְהַפֶּחַד.  
וְהַקֶּרְעִים.  
אֲנִי וְאַתָּה  
וּבֹרָא הַשָּׁמַיִם שְׂאִין לָהֶם  
חוּף.

Strophe 3

אֲנִי וְאַתָּה  
וְהַחֲדָה.  
אֲנִי וְאַתָּה  
וְהַמּוֹת.

Strophe 4

D'après la strophe 2 du poème, qu'est-ce qui caractérise la relation entre la narratrice et son bien aimé ?

Expliquez et illustrez vos propos au moyen d'exemple/s.

L'homme et son identité [אדם וזהות]

19. Lisez le poème ci-dessous, puis répondez à la question qui suit.

דוֹרְגֵל / דן פגיס

דוֹרְגֵל הוּא חַי מְשֻנָּה לְמַדִּי:  
בְּבִשְׂרוֹ הוּא שְׂאֵר  
לְשֵׁאֵר הַחַיּוֹת הַטּוֹרְפוֹת, אֵךְ רַק הוּא  
מְבַשֵּׁל חַיּוֹת, מְפַלֵּל חַיּוֹת,  
רַק הוּא לּוֹבֵשׁ חַיּוֹת, נוֹעֵל חַיּוֹת.  
רַק הוּא חוֹשֵׁב  
שֶׁהוּא זֶר בְּעוֹלָם, רַק הוּא מוֹחָה  
עַל מֶה שֶׁנִּגְזַר, רַק הוּא צוֹחֵק,  
וּמְפַלֵּא עוֹד יוֹתֵר, רַק הוּא  
רוֹכֵב מְרִצּוֹנוֹ עַל אוֹפֶנוֹעַ.  
יֵשׁ לוֹ עֲשָׂרִים אֲצָבָעוֹת,  
שְׁתֵּי אֲזָנִים,  
מֵאָה לְבָבוֹת.

בְּבִשְׂרוֹ הוּא שְׂאֵר

לְשֵׁאֵר הַחַיּוֹת הַטּוֹרְפוֹת

Donnez une interprétation de ces vers, puis expliquez en quoi ils reflètent  
l'idée centrale du poème.

**Bonne chance**

Tous droits réservés à l'État d'Israël.  
Toute copie ou publication est interdite sans l'autorisation du  
ministère de l'Éducation.

**בהצלחה!**

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל  
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך